

---

---

## SPIS TREŚCI

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Wstęp (Paweł Kawalec) . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | XI     |
| I. Wprowadzenie . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | XI     |
| Ukształtowanie się błędnej interpretacji <i>Aufbau</i> • Błędne zaliczanie <i>Aufbau</i> do redukcjonistycznego programu Russella • Błędne włączenie do antymetafizycznego programu Koła Wiedeńskiego • Przyczyny błędnej recepcji <i>Aufbau</i> • Źródła zmiany interpretacji <i>Aufbau</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |        |
| II. Kształtowanie się poglądów Carnapa wyrażonych w <i>Aufbau</i> . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | XXI    |
| Najważniejsze fazy w ewolucji poglądów Carnapa • Szkic wpływów na wczesną twórczość Carnapa • Załączki inżynierii społecznej: Herbart • Woluntaryzm i „nowa rzeczowość”: Sera-Kreis • Logicystyczny system pojęć: Frege • Neokantyzm: Cassirer, Rickert • Konwencjonalizm: Poincaré • Pragmatyzm: Vaihinger • Fenomenologia: Husserl • Teoria typów: Russell                                                                                                                                                                                                                                                       |        |
| III. <i>Aufbau</i> – program epistemologii ogólnej . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | XXXIX  |
| Etapy powstawania systemu konstytucyjnego Carnapa • Tytuł • Epistemologiczny cel <i>Aufbau</i> • Neutralność filozoficzna teorii konstytucyjnej • Solipsyzm metodologiczny • Przeżycia pierwotne jako baza empiryczna i konstytucyjna • Logika pojęć a zagadnienie jedności nauki • Definicje pojęć zjednoczonej nauki • Czysto strukturalne deskrypcje określone • Quasi-analiza • Etapy konstytuowania systemu w <i>Aufbau</i> • Przegląd treści <i>Aufbau</i>                                                                                                                                                   |        |
| IV. Dziedzictwo <i>Aufbau</i> . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | LXXXVI |
| Aplikacja • Zmiany w poglądach Carnapa po publikacji <i>Aufbau</i> • Metadyskurs • Fizykalizm – w drodze od epistemologii do logiki nauki • Zasada tolerancji – od racjonalnej rekonstrukcji do eksplikacji • Logika nauki • niespójności historyczne? • Polemiki • Praktyka nauki: Kaila • Niedostatki metody: Goodman • Dogmatyzm: Quine • Logicyzacja wiedzy empirycznej: Friedman • Struktura fizykalna a logiczna: Richardson • Systematyczne nawiązania do <i>Aufbau</i> • Matematyzacja filozofii: Leitgeb • Droga pośrednia między oświeceniem a romantyzmem: Carus • Kontynuacja <i>Aufbau</i> : Chalmers |        |
| V. Prace cytowane . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | CIV    |
| Przedmowa wydawcy niemieckiego . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | CIX    |
| Przedmowa do wydania pierwszego . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | CX     |
| Przedmowa do wydania drugiego . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | CXV    |
| Bibliografia do przedmowy do wydania drugiego . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | CXXIII |

## LOGICZNA STRUKTURA ŚWIATA

## I. Wprowadzenie. Zadanie i plan badań

|                                                                                                                                                                                                           |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| A. Zadanie . . . . .                                                                                                                                                                                      | 5  |
| 1. Cel: konstytucyjny system pojęć. 2. Co określa się przez słowo „konstituować”? 3. Metoda: analiza rzeczywistości za pomocą teorii relacji. 4. Jedność dziedziny przedmiotowej. 5. Pojęcie a przedmiot. |    |
| B. Plan badań . . . . .                                                                                                                                                                                   | 15 |
| 6. Badania wstępne (cz. II). 7. Problemy formalne systemu konstytucyjnego (cz. III). 8. Zarys systemu konstytucyjnego (cz. IV). 9. Wyklarowanie niektórych problemów filozoficznych (cz. V).              |    |

## II. Badania wstępne

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| A. O formie sądów naukowych . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 23 |
| 10. Opis własności i opis stosunków. 11. Pojęcie struktury. 12. Opis strukturalny. 13. O deskrypcjach określonych. 14. Przykład czysto strukturalnej deskrypcji określonej. 15. Ogólna możliwość strukturalnych deskrypcji określonych. 16. Wszystkie sądy naukowe są sądami dotyczącymi struktury.                                                                                                                                                                                                                        |    |
| B. Przegląd rodzajów przedmiotów i ich stosunków . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 40 |
| 17. Znaczenie rodzajów przedmiotów dla teorii konstytucyjnej. 18. Przedmioty fizyczne i psychiczne. 19. Stosunek psychofizyczny, stosunek wyrażania i stosunek oznaczania. 20. Problem przyporządkowania i problem istoty danego stosunku. 21. Problemy przyporządkowania i problemy istoty przedstawionych stosunków. 22. Problem psychofizyczny jako centralne zagadnienie metafizyki. 23. Przedmioty kulturowe. 24. Przejawy i udokumentowanie przedmiotów kulturowych. 25. Wielość samodzielnych rodzajów przedmiotów. |    |

## III. Problemy formalne systemu konstytucyjnego

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| A. Formy stopniowe . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 57 |
| 26. Cztery główne problemy teorii konstytucyjnej. 27. Quasi-przedmioty. 28. Funkcje propozycjonalne. 29. Pokrewieństwo sferyczne; sfery przedmiotowe. 30. „Pomieszanie sfer” jako źródło błędu. 31. Przykład zastosowania. 32. Ekstensja funkcji propozycjonalnej. 33. Klasy. 34. Relacje. 35. Sprowadzalność; konstytucja. 36. Kompleks i całość. 37. Klasa nie składa się ze swoich elementów. 38. Konstytucja dokonuje się przez definicje. 39. Definicja kontekstowa. 40. Formy stopniowe: klasa i relacja. 41. Stopnie konstytucji. 42. Bycie i zachodzenie. 43. Zarzut przeciw ekstensjonalnej metodzie konstytucji. 44. Rozróżnienie sądów o symbolach, sensie i nominacie. 45. Uzasadnienie metody ekstensjonalnej. |    |

## B. Forma systemowa

- (1) Badania formalne . . . . . 99  
 46. Forma systemowa odnosi się do sprowadzalności. 47. Kryterium sprowadzalności w języku realistycznym. 48. Podstawowy stan rzeczy przedmiotu. 49. Wskaźnik a warunek. 50. Wartość logiczna i poznawcza. 51. Przekład logiczny i przekład sensu. 52. Język realistyczny a konstytucyjny. 53. Podsumowanie. Metoda rozwiązania problemu formy systemowej.
- (2) Badania materialne . . . . . 112  
 54. Pierwotność poznawcza. 55. Przedmioty kulturowe są sprowadzalne do psychicznych. 56. Konstytucja przedmiotów kulturowych z psychicznych. 57. Przedmioty fizyczne są sprowadzalne do psychicznych i na odwrót. 58. Przedmioty psychiczne własne i cudze. 59. Forma systemowa z bazą w tym, co fizyczne. 60. Formy systemów z bazą w tym, co psychiczne.

## C. Baza

- (1) Elementy podstawowe . . . . . 126  
 61. Dwie części problemu bazy. Elementy podstawowe i relacje podstawowe. 62. Możliwości bazy w tym, co fizyczne. 63. Możliwości bazy w tym, co psychiczne. 64. Wybór bazy we własnych przedmiotach psychicznych. 65. To, co dane, jest bezpodmiotowe. 66. Problem obiektywności w przypadku bazy we własnych przedmiotach psychicznych. 67. Wybór elementów podstawowych: „przeżycia elementarne”. 68. Przeżycia elementarne są niepodzielnymi jednościami. 69. Kwestia traktowania niepodzielnych jedności. 70. Przeprowadzenie analizy właściwej na podstawie opisu relacji. 71. Przeprowadzenie quasi-analizy. 72. Quasi-analiza na podstawie relacji podobieństwa częściowego. 73. Quasi-analiza na podstawie relacji przechodniej. 74. O analizie i syntezie.
- (2) Relacje podstawowe . . . . . 158  
 75. Relacje podstawowe jako podstawowe pojęcia systemu. 76. Równoważność częściowa. 77. Podobieństwo częściowe. 78. Przypomnienie podobieństwa jako stosunek podstawowy. 79. Możliwość dalszych wyprowadzeń. 80. Kręgi podobieństwa. 81. Klasy jakości. 82. Wystarczy jedna relacja podstawowa? 83. Relacje podstawowe jako kategorie.

## D. Formy przedmiotowe . . . . . 178

84. Wyprowadzenia jako przygotowanie konstytucji. 85. Klasy zmysłów. 86. Deskrypcja określona zmysłu wzroku. 87. Porządek czasowy. 88. Wyprowadzenie miejsc pola widzenia. 89. Porządek przestrzenny pola widzenia. 90. Porządek barw. 91. Zarzuty w stosunku do podanego wyprowadzenia porządku pola widzenia i porządku barw. 92. Inne możliwości wyprowadzenia pola widzenia. 93. „Wrażenia” jako jednostkowe składniki przeżyć. 94. Przegląd dalszych wyprowadzeń.

## E. Formy zaprezentowania systemu konstytucyjnego . . . . . 197

95. Cztery języki. 96. Symboliczny język logistyki. 97. Objaśnienie niektórych symboli logistyki. 98. Określenie słowne i w języku re-

alistycznym. 99. Język konstrukcji fikcyjnej. 100. Konstytucja jako racjonalna rekonstrukcja. 101. Fikcje oddzielenia i utrwalalności tego, co dane. 102. Fikcja list relacji podstawowych. 103. O ogólnych regułach konstytucji. 104. Próba opracowania reguł konstytucji. 105. Zagadnienie dedukcji reguł konstytucji.

#### IV. Zarys systemu konstytucyjnego

- A. Niższe stopnie: własne przedmioty psychiczne . . . . . 217  
 106. O formie, treści i celu tego zarysu. 107. Przedmioty logiczne i matematyczne. 108. Relacja podstawowa (Pp). 109. Elementy podstawowe (prze). 110. Podobieństwo częściowe (Pc). 111. Kręgi podobieństwa (pod). 112. Klasy jakości (qual). 113. Równoważność częściowa (Rc). 114. Podobieństwo jakości (Pq). 115. Klasy zmysłów i zmysł wzroku (zmysł, wzrok). 116. Wrażenia (wra) i podziały przeżycia elementarnego. 117. Miejsca pola widzenia i pole widzenia (miejsce, Rcmjse, Smjse). 118. Barwy i bryła barw (Rcbrws, Rebrw, brw, Sbrw). 119. Przykład wtórnego przekładu definicji i sądu. 120. Wstępny porządek czasowy. 121. Relacja wyprowadzenia przedmiotu. 122. Zaprezentowane konstytucje są tylko przykładami.
- B. Stopnie pośrednie: przedmioty fizyczne . . . . . 239  
 123. O przedstawieniu dalszych stopni konstytucji. 124. Różne możliwości ukonstituowania przestrzeni fizycznej. 125. Świat przestrzenno-czasowy. 126. Przypisanie barw punktom świata. 127. Stany rzeczy w języku realistycznym. 128. Rzeczy widzialne. 129. „Moje ciało”. 130. Rzeczy dotykowo-widzialne. 131. Deskrypcja określona pozostałych zmysłów. 132. Dziedzina własnych przedmiotów psychicznych. 133. Przypisanie innych jakości zmysłowych. 134. Rzeczy postrzegalne. 135. Uzupełnienie świata postrzeganego przez analogię. 136. Świat fizyczny. 137. Przedmioty biologiczne; ludzie. 138. Stosunek wyrażania.
- C. Wyższe stopnie: cudze przedmioty psychiczne i przedmioty kulturowe 272  
 139. O zaprezentowaniu dalszych stopni konstytucji. 140. Dziedzina cudzych przedmiotów psychicznych. 141. Tworzenie symboli. 142. Przekazy innych ludzi. 143. Rozumienie intuicyjne i zależność funkcyjna. 144. Wykorzystanie przekazów innych ludzi. 145. Świat drugiego człowieka. 146. Przyporządkowanie intersubiektywne. 147. Przyporządkowanie intersubiektywne zachodzi dla wszystkich rodzajów przedmiotów. 148. Świat intersubiektywny. 149. Świat intersubiektywny jako świat nauki. 150. Pierwotne przedmioty kulturowe. 151. Wyższe przedmioty kulturowe. 152. Dziedzina wartości. 153. Problem wyeliminowania relacji podstawowych. 154. Relacje „ufundowane”. 155. Wyeliminowanie relacji podstawowej Pp. 156. Tezy o systemie konstytucyjnym.

|                                                                                                                                                                                                                                                                              |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| V. Wyklarowanie niektórych problemów filozoficznych na podstawie teorii konstytucyjnej                                                                                                                                                                                       |     |
| 157. System konstytucyjny jako podstawa badań filozoficznych                                                                                                                                                                                                                 | 309 |
| A. Niektóre problemy istoty                                                                                                                                                                                                                                                  | 311 |
| 158. O różnicy między pojęciami jednostkowymi a ogólnymi.                                                                                                                                                                                                                    |     |
| 159. O identyczności. 160. Istota rodzajów przedmiotów psychicznych, fizycznych i kulturowych. 161. Istota konstytucyjna i metafizyczna. 162. O dualizmie ciało-dusza. 163. Problem Ja. 164. Istota stosunku intencjonalnego. 165. Istota przyczynowości.                    |     |
| B. Problem psychofizyczny                                                                                                                                                                                                                                                    | 335 |
| 166. Sformułowanie problemu. 167. Problem psychofizyczny nie dotyczy cudzych przedmiotów psychicznych. 168. Podstawowa sytuacja problemu psychofizycznego. 169. Problem konstytucyjny a metafizyczny.                                                                        |     |
| C. Konstytucyjny bądź empiryczny problem rzeczywistości                                                                                                                                                                                                                      | 343 |
| 170. Realne i nierealne przedmioty fizyczne. 171. Realne i nierealne przedmioty psychiczne i kulturowe. 172. Pojęcie przedmiotów realnorodzajowych. 173. Granica realnorodzajowa w dziedzinie fizycznej. 174. Granica realnorodzajowa w dziedzinie psychicznej i kulturowej. |     |
| D. Metafizyczny problem rzeczywistości                                                                                                                                                                                                                                       | 353 |
| 175. Realizm, idealizm i fenomenalizm. 176. Metafizyczne pojęcie rzeczywistości. 177. Teoria konstytucyjna nie pozostaje w sprzeczności z realizmem, idealizmem czy fenomenalizmem. 178. Te trzy kierunki różniują się jedynie w metafizyce.                                 |     |
| E. Zadanie i granice nauki                                                                                                                                                                                                                                                   | 362 |
| 179. Zadanie nauki. 180. O granicach poznania naukowego. 181. Wiara a wiedza. 182. Metafizyka intuicyjna. 183. Racjonalizm?                                                                                                                                                  |     |
| Streszczenie                                                                                                                                                                                                                                                                 | 375 |
| Indeks nazwisk i wykaz literatury.                                                                                                                                                                                                                                           | 397 |
| Indeks rzeczowy                                                                                                                                                                                                                                                              | 405 |
| Cytowana literatura dostępna w języku polskim                                                                                                                                                                                                                                | 418 |